

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

§. VII. De Litis contestatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

Illud denique hic subjiendum, Actorem si non velit respondere, ad libellum Reconvencionis, hanc pati pœnam, ut non teneatur Reus ad ejus libellum respondere, priusquam offerat, respondere Libello ipsius Rei.

§. VII.

De Litis Contestatione.

Licet Iudicium latius sumptum, à citatione legitimè factâ incipiat, quo ad quosdam Iuris effectus, ad quos sola Citatio sufficit: veluti quo ad reddendam rem litigiosam, ita, ut ejus rei sit prohibita alienatio, quo ad inducendam litispendentiam, ut nihil innovari possit. Ad inducendam præventionem, seu præoccupationem, ubi pluribus Iudicibus competit Jurisdictio, ut singulis, & in solidum: nam ab uno illorum citatus, si Citatio ad eum pervenerit, dicitur præventus Citatione, adeo, quod coram alio Iudice, concurrentem Jurisdictionem habente postea Citatus comparere non teneatur. Insuper quo ad perpetuandam Jurisdictionem Iudicis delegati; sic ut morte Delegantis, ubi semel emanavit Citatio, non expiret: Ad interrompendam Præscriptionem odiosam longissimi temporis xxx scilicet, vel xl. Annorum. Licet, inquam, Iudicium latius sumptum,

tunc,

tum, quo ad huiusmodi, & similes effectus, à citatione incipiat; tamen Iudicium proprie dictum, secundum communem opinionem, à Litis Contestatione demum dicitur incipere, nec antea dicitur Lis esse, nec Iudicium inchoatum, nec Actor petere, sed tantum petere velle.

Hinc, ante Litis Contestationem, potest tam in civilibus, quam in criminalibus, mutari Libellus, quia Iudicium nondum proprie est cœptum; non item post, etiam partium accedente consensu, quia actus substantiales Iudicij, qualis est Litis contestatio, cum sit basis & fundamentum Iudicij, nequeunt partium consensu tolli. Similiter, ante Litis contestationem, potest adhuc recusari Iudex, non etiam post. Similiter contra Actorem, sine quo tamen Iudicium esse nequit, opponi potest, quod non habeat Personam standi in Iudicio ut & aliæ exceptiones Fori declinatoriæ, non item post Litem contestatam, quia ijs censetur renuntiatum, per Litis contestationem, & cœptum Iudicium.

Item ante Litis contestationem potest Procurator, quasi re integrâ, etiam sine causa revocari, nec potest alium sibi substituere, quia non est factus Litis Dominus, cum Lis

nondum cœpta sit, nisi sit in rem suam constitutus, vel potestatem substituendi à Domino habeat: non autem post Litem Contestatam, quia jam factus est Litis Dominus, ac proinde & alium sibi substituere potest: & quia per Litis contestationem, Judicium incipit, ideo, post eam, non potest amplius Judex recusari. Et hinc etiam exceptiones peremptoriae, si altiore requirant indagatorem, post Litem contestatam proponendae sunt, quia respiciunt merita causae, quae ante Litis contestationem disputari non possunt.

Est autem Litis Contestatio Rei ad Actoris vel è contra, Actoris ad Rei petitionem principalem, negando, vel affirmando seu confitendo coram Iudice, purè facta responsio, animo contestandi Litem.

Dico, coram Iudice: nam si Reus ante petitionem Actoris in iudicio factam, debitum confiteatur. non inducitur per hoc Litis contestatio: ac proinde nec definitiva Iudicis sententia, sed solum solvendi præceptum subsequi debet, similiter nec per responsionem Rei ad positiones Actoris fit Litis contestatio, nam qui ponit, non per hoc ostendit se agere velle: Nec etiam, quæ ponit Actor, semper petit: immo multa sæpe ponit, quæ tamen postea non petit, per sententiam Iudicis

cis, sibi adjudicari, & aliud est, ponere, aliud petere.

Eodem modo non inducitur Litis Contestatio, per nudam narrationem facti, & secutam responsionem. quia, ut ante dixi, Litis Contestatio fit solum, per Petitionis in Iure propositionem, responsionemque, sive statim, sive ex intervallo, sive affirmative, sive negative, sive veritatis, sive credulitatis (ut si dicat Reus, non credo, narrata esse vera) verbis conceptam, animo contestandi Litem: non quasi necesse sit, Reum expresse dicere, se respondere animo Litem contestandi, quia semper ita respondere creditur, & presumitur, nisi expresse contrarium protestetur.

Quin etiam, si protestetur, quod Litem super Libello exhibito contestari nolit, & postea simpliciter respondeat ad Libellum negative, nihilominus per hoc censetur contestata Lis, quia protestatio actui contraria tollit protestationis effectum.

Impedit tamen Litis contestationem Protestatio de non contestando, per Reum responsioni suæ subjecta. Si tamen in hac Protestatione fallaciter perseveret Reus, poterit ejus contumacia per remedia Juris coerceri, & ad contestandam Litem cogi: veluti

Acto-

Actori petenti missionem in bonorum possessionem, decernendo ex primo, vel secundo decreto nudam rei detentionem eussodici causâ, & pignoris vice Actor consequitur nec fructus lucratur: ex secundo vero vera Possessor efficitur. Quanquam si per huiusmodi compulsionem Reus sese gravatus senserit, appellare possit.

Sed nec Litis fit contestatio, si peremptoria exceptio contra intentionem Actoris Reo obijciatur.

Fieri vero potest Litis contestatio, non solum per simplicem negationem, ut quando Reus in Iudicio, negat simpliciter narrata per Actorem, sed & per Confessionem, & per verbum dubitativum credulitatis: ut, si dicat Reus; non credo narrata esse vera, aut, vera esse, ignoro: uti communiter fieri solet, quando fit per Procuratores, vel Hæredes, & alios qui justam ignorantiam prætendunt in factis alieno. Et rursus fit non solum per principales partes, sed etiam per earundem Procuratores, vel Advocatos; modo eorum ad petitiones Actoris responsio non fuerit ab ipsis Principalibus partibus revocata.

Effectus vero Litis contestationis sunt varij. Nam primo rem deductam in Iudicium, tam Reali, quam Personali actione, reddit li-

gig-

rigiosam, ita, ut amplius ab alienari non possit.

Secundo excludit Reum ab exceptionibus dilatorijs, quia per eam fingitur Reus illis renuntiare, nisi de ijs ante fuerit interjecta protestatio, aut Iudicio accepto, ex novâ causâ emerferint, vel novissime ad notitiam Rei pervenerint.

Tertio. A die Litis contestatæ currit instantia, deque insistendo eidem inter Litigatores inducit quasi contractum, ita, ut Actor post Litem contestatam, recedere à Lite non possit, licet ante possit.

Quarto interruptit Præscriptionem à Reo inchoatam.

Quinto Actiones morte perituras perpetuat, & ad quadraginta annos extendit, modo scilicet Lis fuerit contestata, coram Iudice competente.

Sexto facit, ut Actiones pœnales ex delictis, vel quasi delictis, descendentes ad Reorum Hæredes in solidum transeant, quæ alioquin ex Juris Civilis dispositione, non, nisi quatenus ad eos pervenisset, competere, licet de Jure Pontificio, etiam Lite non contestata, in solidum Hæredes conveniri possint ut Animæ defuncti consulatur. Atque ita Litis contestatio, circa id quod interest, damna
sump-

sumptus, fructus, reliquasque accessiones Lite pendente emergentes, Judicis officium parit, & ab ejus tempore, in actionibus stricti Juris veniunt fructus.

Septimo ex bonæ fidei possessore efficitur malæ fidei.

Octavo facit, quod Tutor possit constituere Procuratorem, & Procuratoris mandatum confirmat, Procuratoremque facit Litis Dominum, adeo, ut à Principali revocari nequeat, & alium ipse sibi constituere possit.

Nono Jurisdictionem Judicis perpetuat, & quandoque ampliat ac prorogat; adeo, ut Judicem alias incompetentem faciat competentem, quod tamen in Clerico non obtinet, ne quidem in actione reali, respectu Judicis sæcularis.

Decimo facit, ut ad sententiam definitivam procedi possit de Jure communi, ad quam sine eâ procedi non potest.

§. VIII.

De Juramento Calumniæ.

FACTA coram Judice Litis contestatione, aut etiam Lite non contestata, ijs casibus quibus Litis Contestatio non est necessaria, non aliter Actori ac Reo suis Allegationibus uti permittitur, quam suo ordine, prius Actore